

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXV CELOVEC, PETEK, 29. FEBRUAR 1980 ŠTEV. 9 (1957)

ZVEZA SLOVENSkih ORGANIZACIJ Poudarja:

Potrebna so dejanja kajti z besedami in izjavami naša vprašanja ne bodo rešena

V zvezi s predlogi, ki sta jih osrednji organizaciji koroških Slovencev predali kanclerju Kreiskemu na razgovoru dne 7. decembra lanskega leta v obliki tako imenovanega operacijskega koledarja, je v zadnjem času prišlo do različnih stališč in iznašanja različnih pogledov. Zveza slovenskih organizacij na Koroškem zavzema h temu naslednje stališče:

Najprej je treba ugotoviti, da so naše zahteve slej ko prej zapopadene v raznih spomenicah in vlogah, ki sta jih osrednji slovenski organizaciji skupno posredovali pristojnim dejavnikom. Spričo dejstva, da pristojna vlada doslej ni upoštevala nobene teh zahtev, je operacijski koledar nov poskus, da bi končno prišlo do znosne rešitve oziroma do sporazumnega reševanja kljub zakonu o narodnih skupinah slej ko prej odprtih vprašanj slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Izrecno poudarjamo, da je Zveza slovenskih organizacij na Koroškem jasno postavila zahtevo, da je sedanji zakon o narodnih skupinah treba „nadomestiti“ z ureditvijo, ki bo odgovarjala duhu in črki člena 7 avstrijske državne pogodbe. Taka pa bi morala predvsem zajeti narodno skupnost kot celoto ter rešiti njena vprašanja na celotnem ozemlju njene avtohtone naselitve.

Splošno je znano, da je bil operacijski koledar predložen zlasti z namenom, da se spet vzpostavi vzdušje medsebojnega zaupanja, ker samo v takem vzdušju je možno sporazumno reševanje. Če je vlada kot pristojni in zadolženi fo-

rum naše predloge za obnovo zaupanja predala v reševanje strankam, potem je tudi njena dolžnost, da z njimi uredi vprašanje in jih prepriča — nikakor pa to ni naša naloga, marveč sta za nas važni in potrebni samo enotnost in strnjjenost v borbi za doseg naših pravic.

Jasno je treba tudi povedati, da tako imenovani operacijski koledar

nikakor ni nekakšen pogoj ali sredstvo, s katerim bi koroški Slovenci skušali nekoga izsiljevati. Razumemo ga kot merilo resnične pripravljenosti za konstruktivno in sporazumno reševanje naših življenjskih vprašanj; vendar mora biti ta pripravljenost na obeh straneh. Nismo izjavljali, da „bomo“ koroški Slovenci sodelovali pri desetooktobrskih proslavah, marveč smo izrazili le načelno pripravljenost za tako sodelovanje in enaka načelna pripravljenost mora biti tudi na drugi strani.

Če pa te pripravljenosti ni — in tega vtisa se v zadnjem času ne moremo ubraniti — potem je res težko verovati v obnovo medsebojnega zaupanja in s tem v vzpostavitev vzdušja, v katerem bi bilo mogoče skupno iskati pot k novim oblikam skupnega in sporazumnega reševanja odprtih vprašanj. Kajti dokler je tristrankarski sporazum edino merilo, tako dolgo ne vidimo izglede za pozitivno preusmeritev, marveč se nasprotno bojimo, da bo ta pot namesto k odstranjevanju predsodkov spet vodila v novo konfrontacijo. V tem nas še zlasti utrjujejo tudi zadnje izjave, ki nikakor ne prispevajo h krepitvi zaupanja.

Sicer pa smo sploh mnenja, da se taka vprašanja ne rešujejo z nepremišljenimi in nejasnimi izjavami v tisku in radiu, marveč v preudarnem in iskrenem dialogu med pristojno vlado in prizadeto manjšino. Z naše strani smo pripravljeno za tak dialog že ponovno izrazili, še vedno pa čakamo, da bo tako pripravljenost pokazala tudi druga stran — in to z dejanskim pristopom k zadovoljivemu reševanju odprtih vprašanj, ne pa z oktroiranjem nesprejemljivih ureditev.

Sporočilo

O ZDRAVSTVENEM STANJU PREDSEDNIKA SFRJ TITA

Zdravstveno stanje jugoslovanskega predsednika Tita se tudi v zadnjih dneh ni izboljšalo, marveč je nasprotno nastopilo nadaljnje poslabšanje, zlasti zaradi pljučnice, tako da je splošno stanje še nadalje resno.

Zdravniški konzilij je sporočil, da se pljučnica kljub ustrezni intenzivni terapiji ne umirja. Čedalje pogostnejše so motnje srčnega ritma in še naprej se kažejo znaki srčne oslabelosti.

25 LET

ZVEZA SLOVENSkih ORGANIZACIJ NA KOROŠKEM

ki je naslednica Osvobodilne fronte in poznejše Demokratične fronte delovnega ljudstva

obhaja letos, v letu 35-letnice zmage nad fašizmom, 25-letnico obstoja.

Ob tej priložnosti vabi na

slavnostno prireditev

ki bo v soboto 29. marca ob 19. uri v Domu glasbe (Konzerthaus) v Celovcu

Spored:

- slavnostni govor
- združeni moški zbori iz Podjune
- mlajši mladinski zbor SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni
- recitatorska skupina SPZ
- tamburaški orkester SPD „Zarja“ iz Železne Kaple

Prisrčno vabljeni!

Spominski pohod

ob 35-letnici smrti partizanske skupine pod Arihovo pečjo

V spomin na partizansko skupino, ki so jo Nemci februarja 1945 po izdajstvu domačih nacistov napadli in pobili pri njenem bunkerju pod Arihovo pečjo nad Šentjakobom v Rožu, so Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo in šentjakobski prosvetaši minulo nedeljo priredili spet zimski pohod „Arihova peč“. Letos se je te zdaj že tradicionalne prireditve, ki je poleg spominske svečanosti obsegala smučarski tek in ljudski pohod, udeležilo okoli 300 ljudi. Udeležba je bila mednarodna, saj so poleg domačinov pripadnikov obeh narodnih skupnosti sodelovali tudi številni prijatelji iz Slovenije, navzoči pa so bili udeleženci tudi iz Vzhodne Tirolske in celo iz Švice.

O poteku prireditve, za katero je prvo nagrado v obliki umetniško oblikovane plakete kakor lani spet prispeval Slovenski vestnik, obširno poročamo na posebnem mestu.

Olimpijski duh

NE SME POSTATI ŽRTEV POLITIKE

Zimske olimpijske igre, ki so potekale v ameriškem mestecu Lake Placid, so mimo. Športniki iz vsega sveta so se v prijateljskem tekmovanju potegovali za olimpijske kolajne, hkrati pa so utrjevali tudi medsebojne stike in prispevali k razumevanju med ljudmi ne glede na barvo kože, politično prepričanje, narodnost in jezik. Sedaj so oči športnega sveta že uprte v Moskvo, kjer bodo prirejene letošnje poletne olimpijske igre.

Toda vzporedno s pripravami športnikov na veliko srečanje v Moskvi poteka umazana politična igra, katere akterji bi bili očitno pripravljeni, da olimpijskega duha žrtvujejo svojim političnim interesom. Tukaj ne gre za vprašanje, ali vojaška intervencija Sovjetske zveze v Afganistanu zasluži tako ali drugačno zavrnitev: tozadevno je svetovna skupnost v OZN že izrekla svojo sodbo. Zato je tudi skrajno neodgovorno, sedaj mečati eno z drugim ter — kakor to dela ameriški predsednik Carter — ogroziti nadaljnji obstoj olimpijskih iger sploh. Zlasti, ker sam dobro ve, da s kakršnim koli bojkotiranjem moskovske olimpijade afganistanskega

vprašanja ne bo premaknil niti za korak. In še posebno, ker ima ravno Amerika najmanj pravico drugim deliti moralne nauke, ko pa je vendar sama že dostikrat z oboroženo silo in brez nje „reševala“ notranje zadeve drugih držav.

Ravno zaradi tega Amerika tudi nima zaželjenega uspeha s svojim pozivanjem in izsiljevanjem drugih držav, da bi jih „prepričala“ o „potrebi“ bojkotiranja moskovske olimpijade. V veliki večini držav, tudi med najožjimi zavezniki Amerike, vztrajajo pri stališču, da je šport treba ločiti od politike. Celotno med ameriškimi športniki je veliko takih, ki obsojajo lastno vlado in njeno gonjo ter se pridružujejo vsem tistim širom po svetu, ki skupaj z mednarodnim olimpijskim komitejem vztrajajo na tem, da mora biti poletna olimpijada v Moskvi — ne da bi s tem kakor koli odobraval kakršno koli vmešavanje ene države v notranje zadeve druge. Poudarjajo, da olimpijski duh ne sme postati žrtev politike. In to je tudi pravilno, kajti šport gotovo več doprinaša k zblizjevanju in razumevanju med narodi kot pa kakršne koli intervencije.

Le v ozračju medsebojnega zaupanja

BO MOŽNO DOSEČI RAZUMEVANJE IN SOŽITJE

Koroška se pripravlja na letošnjo 60-letnico plebiscita. Obhajali naj bi jo v znamenju „koroškega srečanja“, ali z drugimi besedami: med obema narodoma v deželi naj bi končno pokopali preteklost, zato je treba — tako slišimo — iskati sporazumevanje in sožitje. In kar je še posebno važno: za to sožitje se je treba opredeliti brez predsodkov.

Tudi koroški Slovenci smo za sporazumevanje, za sožitje, za enakopravno sodelovanje med obema narodoma v deželi. Za nas to niso le lepo zvoneča gesla, k tem načelom se priznavamo z vso iskrenostjo. Ravno zaradi tega pa tudi opozarjamo, da je po dolgih desetletjih zapostavljanja, odrekanja enakopravnosti na vseh področjih javnega in družbenega dogajanja ter nerazumevanja za naše težnje najprej treba obnoviti medsebojno zaupanje. Le v vzdušju takega zaupanja bo možno najti skupno pot in govorico.

Težko, če ne sploh nemogoče, bo vendar obnavljati prepotrebno medsebojno zaupanje, dokler bo pripravljeno le na eni strani. Surovo odklanjanje naših upravičenih zahtev pa prav gotovo ni izraz resnične pripravljenosti za obnavljanje zaupanja — naj gre potem za vztrajanje pri tristrankarskem sporazumu ali za sklicevanje na ustavo, kajti v enem in v drugem primeru je vidno eno: popolno nerazumevanje za naše težnje in potrebe. To postaja še posebno očitno, če očitke, češ da

so zahteve po enakopravnosti, kakor nam jo zagotavlja avstrijska ustava in državna pogodba, „protiustavne“, primerjamo s prakso, s katero na Koroškem kršijo ustavno načelo enakosti pred zakonom. Na primer: ko so leta 1972 brez izjeme pardonirali vse podiralce in skrivalce uradnih napisov, pravni red v Avstriji ni bil ogrožen; v nevarnosti pa je baje zdaj, ko Slovenci zahtevamo ukinitve krivičnih političnih procesov proti našim mladincem.

Takšno samovoljno in enostransko tolmačenje ustavnosti in pravnega reda prav gotovo ne krepi zaupanja. H krepitvi zaupanja tudi ne prispeva dejstvo, da varnostni organi, katerih protislovenske izgrede v Skocijani je celo avstrijsko ustavno sodišče spoznalo za grobo kršitev človekovih pravic, niso bili klicani na odgovornost, marveč so nasprotno prejeli „priznanje“ v obliki službenega napredovanja. Podobno „nagrajen“ pa je bil tudi bivši škocijanski župan Jesse, ki je te dni prejel precej višje odlikovanje kot kapelški župan Lubas, kateri je brez dvoma dokazal precej drugačen odnos do slovenskega prebivalstva in njegovih teženj kot pa Jesse z vlogo, ki jo je odigral pri zloglasnem tafelsturm.

Tukaj je res treba vprašati, katera stran je tista, ki napravi vse, da ne bi prišlo do odstranitve predsodkov in do zmanjšanja medsebojnega nezaupanja?

OB PETINDVAJSETLETNICI ZSO:

Poglobljeni stiki s terenom naj oplodijo in obogatijo nadaljnje delo

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem obhaja letos 25-letnico svojega obstoja. V okviru te obletnice se je odločila, da izvede po terenu vrsto sestankov, na katerih zastopniki ZSO s političnimi in kulturnimi delavci v posameznih krajih razpravljajo o vprašanih, ki se tičejo slovenske narodne skupnosti na Koroškem, pregledujejo in ocenjujejo pa tudi delovanje naše osrednje organizacije v minulem četrtstoletju. Ne nazadnje pa ti sestanki, ki bodo izvedeni po celotnem dvojezičnem ozemlju, služijo tudi mobilizaciji prebivalstva za slavnostno prireditev ob 25-letnici ZSO, ki bo 29. marca v Domu glasbe v Celovcu.

Sestanki so povezani s predvajanjem filmov, ki prikazujejo delovanje obeh slovenskih osrednjih organizacij v minulih letih, uspešen boj kot preštevavanja leta 1976, demonstracija za pravice manjšin po raznih predelih Avstrije in podobno. Na podlagi tega je dana možnost, da zastopniki ZSO skupaj z ljudmi na terenu ocenijo trenutni položaj in se tako obnovijo ter poglobijo stiki med osrednjo organizacijo in prebivalstvom. To je velikega pomena zlasti v krajih, kjer je naš človek še posebno izpostavljen germanizacijskemu pritisku. Za vsako narodno organizacijo so stiki s terenom neobhodno potrebni; tako njeni predstavniki na kraju samem spoznajo probleme, potrebe in težnje ljudi ter na podlagi diskusije in predlogov zastavijo svoje nadaljnje delo. Zato bo ZSO te stike v bodoče še okrepila, ker se zaveda, da brez poznanja konkretnih problemov ni uspešnega delovanja.

Vrsto sestankov je ZSO začela v Šentprimožu, kjer je udeležencem spregovoril tajnik dipl. inž. Feliks Wieser. Po uvodnih besedah, ko je orisal zgodovino OF, DFDL in ZSO ter nakazal delovanje in narodno-politične cilje teh organizacij, je stekla zanimiva diskusija. Navzoči so podprli ZSO v njenih prizadevanjih, ki jih v sodelovanju s prebi-

valci posameznih krajev vlaga v izgradnjo kulturnih domov, otroških vrtcev, gospodarskih objektov in drugih ustanov. Kot posebno pogodbe še nikakor ni izpolnjen in zato ta zakon tudi upravičeno uspešno akcijo so ocenili izgraditev dvojezičnega otroškega vrtca

v Šentprimožu ter poudarili, da smo koroški Slovenci s to akcijo samopomoči prepričljivo demonstrirali, da s sedanjim zakonom o narodnih skupinah člen 7 državne odklanjamo. Ravno v zvezi z nerazumevanjem pristojnih deželnih in državnih forumov za naše upravičene težnje pa je bila poudarjena potreba akcijske enotnosti koroških Slovencev ter je nedavno enostransko tolmačenje skupnega operativnega koledarja s strani NSKS pri-

parlamentarnih strankah na Dunaju sprožilo med udeleženci sestanka vrsto kritičnih vprašanj in ugotovitev. Tajnik ZSO je v odgovoru posebej poudaril potrebo enotnosti, kadar gre za vprašanja člena 7.

Podobno je bilo v Šentjakobu v Rožu, kjer se je zbralo lepo število domačinov, posebno močno pa je bila zastopana mladina. Tudi tukaj so diskutanti opozarjali na nevarne posledice kakršnega koli razbijanja enotnosti koroških Slovencev v boju za narodne pravice. Iz vrst mladine pa je bila izrečena tudi kritika na račun „premalo jasnih“ programskih načel ZSO, ki da ne vsebujejo jasne idejnopolitične usmeritve in da bi zato bilo treba sprožiti širšo programsko diskusijo. Kakor v Šentprimožu, tako se je tajnik ZSO tudi v Šentjakobu še po končanem sestanku zadržal v živahni diskusiji z domačini.

Kljub neugodnemu času se je precejšnje število ljudi zbralo tudi na sestanku v Kotmari vasi. Po ogledu filma so udeleženci s predsednikom Zveze slovenskih organizacij dr. Francijem Zwitterom obravnavali vrsto vprašanj, ki so se nanašala tako na dejavnost ZSO kakor tudi na položaj in bodoči razvoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Enoglasno so potrdili odklonilno stališče do zakona o narodnih skupinah in posebej do sodelovanja v sosvetih ter nedvoumno izjavili, da člen 7 državne pogodbe s sedanjo ureditvijo nikakor ni izpolnjen. Prepričljivo je prišlo do izraza, da slovensko prebivalstvo Koroške enotno in brez pridržka podpira tozadevno stališče narodnega vodstva; enako odločno pa je bilo poudarjeno, da bomo v našem pravičnem boju za doseg narodnostnih pravic, ki so nam zagotovljene v členu 7 državne pogodbe, res uspeli le tedaj, če bomo proti skupnemu nerazumevanju treh strank združili vse zdrave narodne sile.

tične usmeritve in da bi zato bilo treba sprožiti širšo programsko diskusijo. Kakor v Šentprimožu, tako se je tajnik ZSO tudi v Šentjakobu še po končanem sestanku zadržal v živahni diskusiji z domačini.

Kljub neugodnemu času se je precejšnje število ljudi zbralo tudi na sestanku v Kotmari vasi. Po ogledu filma so udeleženci s predsednikom Zveze slovenskih organizacij dr. Francijem Zwitterom obravnavali vrsto vprašanj, ki so se nanašala tako na dejavnost ZSO kakor tudi na položaj in bodoči razvoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Enoglasno so potrdili odklonilno stališče do zakona o narodnih skupinah in posebej do sodelovanja v sosvetih ter nedvoumno izjavili, da člen 7 državne pogodbe s sedanjo ureditvijo nikakor ni izpolnjen. Prepričljivo je prišlo do izraza, da slovensko prebivalstvo Koroške enotno in brez pridržka podpira tozadevno stališče narodnega vodstva; enako odločno pa je bilo poudarjeno, da bomo v našem pravičnem boju za doseg narodnostnih pravic, ki so nam zagotovljene v členu 7 državne pogodbe, res uspeli le tedaj, če bomo proti skupnemu nerazumevanju treh strank združili vse zdrave narodne sile.

NOVA SESTAVA izvršnega sveta SR Slovenije

Na predlog predsednika izvršnega sveta SR Slovenije dr. Antona Vratuše je skupščina SR Slovenije prejšnji teden imenovala nekaj novih članov izvršnega sveta, ki ima sedaj poleg predsednika še 25 članov.

Podpredsedniki so Jože Hujš, Ljudmila Ozbič, Vilja Rode, Dušan Šinigoj in Mara Žlebnik. Člani slovenske vlade pa so: Ljudmila Ozbič, republiška sekretarka za finance; Martin Košir, republiški sekretar za ljudsko obrambo; Janez Zemljarič, rep. sekretar za notranje zadeve; Jože Pavec, rep. sekretar za pravosodje, upravo in proračun; Andrej Grahor, predsednik rep. komiteja za delo; Jože Novinšek, predsednik rep. komiteja za družbeno načrtovanje; Anton Vahen, predsednik rep. komiteja za informiranje; Milan Blaškovič, predsednik rep. komiteja za zakonodajo; Jernej Jan, predsednik rep. komiteja za mednarodno sodelovanje; Marija Zupančič-Vičar, predsednica rep. komiteja za varstvo okolja in prostorsko urejanje; Marko Vrančar, predsednik rep. komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo; Ivo Marek, predsednik rep. komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano; Ivan Vinkler, predsednik rep. komiteja za promet in zveze; Boris Čizmek, predsednik rep. komiteja za borbe in vojne invalide; Anton Fazarinc, predsednik rep. komiteja za zdravstvo in socialno varnost; Majda Poljanšek, predsednica rep. komiteja za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo; Iztok Vinkler, predsednik rep. komiteja za kulturo, raziskovalno dejavnost in tehnologijo; Borut Snuderl, predsednik rep. komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve; ter Marjan Osolnik, Tatjana Kosovel in Franc Razdevšek.

AVSTRIJSKI RDEČI KRIŽ

BO V KRAKEM SLAVIL SVOJO STOLETnico

Čez dva tedna — 14. marca — bo avstrijski Rdeči križ obhajal stoletnico svojega obstoja in delovanja. Prve oblike organizirane prostovoljne pomoči pa segajo še dalj nazaj: že za časa vojn, ki jih je stara monarhija vodila s Sardinijo (1859), z Dansko (1864) in Prusijo (1866) so bila na Dunaju ustanovljena tako imenovana domoljubna pomožna društva, ki so skrbeli za ranjene in bolne vojake ter svoje padlih. Leta 1866 je pristopila Avstrija tudi ženevski konvenciji, ki je bila sklenjena na pobudo Henrija Dunanta in na kateri temelji svetovna organizacija Rdečega križa.

Domoljubnim pomožnim društvom, ki so si za svoj znak izbrala rdeči križ, so v poznejših letih sledile v vseh delih države nadaljnje pomožne organizacije, ki so se leta 1880 združile v enotno organizacijo — današnji Rdeči križ. Prvo preizkušnjo v mirnodobnih razmerah je ta organizacija prestala leta 1882, ko je prišlo do hudih poplav na Koroškem in Tirolskem. Leta 1897 je bila na Dunaju velika mednarodna konferenca Rdečega križa, na kateri so sodelovali zastopniki 32 držav.

Zlasti pa je avstrijski Rdeči križ opravil svojo nalogo med prvo svetovno vojno. V 876 postojankah

zdravstvene službe so med vojno zdravili 1,316.421 vojakov, z vozili Rdečega križa je bilo prepeljanih skoraj 8,5 milijona ranjenih in bolnih. Samo glavno skladišče na Dunaju je razdelilo za 13 milijonov kron zdravil in sanitetnega materiala.

Leta 1938 je tudi avstrijski Rdeči križ doživel enako usodo kot cela Avstrija: bil je „priključen“ in podrejen nemškemu Rdečemu križu. Po koncu vojne pa se je spet obnovila samostojna dejavnost, ki je v prvi vrsti veljala vojnim žrtvam. V minulih desetletjih je avstrijski Rdeči križ sodeloval tudi pri številnih pomožnih akcijah ob najrazličnejših katastrofah doma in v tujini. V prvi vrsti pa je razvil obsežno dejavnost pri reševanju bolnikov ter so za današnje stopnjo reševalne službe dovolj prepričljivi naslednji podatki: tekom lanskega leta je 1100 rešilnih vozil Rdečega križa prevozilo skupno 36 milijonov kilometrov, to pomeni dnevno 100.000 kilometrov ali večkrat okoli Zemlje; samo v letu 1979 je 7000 žensk in 18.000 moških opravilo nad 10 milijonov neplačanih ur pri reševanju in prevažanju ponesrečenih ali bolnih soljudi. V to službo za bližnjega pa je množično vključena tudi mladina, saj mladinski Rdeči križ s svojimi 1,2 milijona člani spada med največje organizacije v Avstriji.

MOJE MNENJE:

Po mnenju tistih krogov na Koroškem, za katere velja neznanje drugega jezika za posebno vrhino, je dvojezična šola tako slaba, da obstaja za nemškogovoreče otroke nevarnost, da bi se tam popolnoma poneumili; dobra je le še za tiste zaplankane in nepoboljšljive Slovence, ki nočejo uvideti, da je slovenščina v tej deželi že davno iz mode. Morda imajo Heimatdienst, Abwehrkämpferbund, Schulverein Südmark in drugi te vrste tudi nekoliko prav.

Dvojezično šolo je treba izboljšati

Dvojezični pouk učiteljem in učencem brezdvomno nalaga dodatno breme. Učitelji dobijo za večji trud neko doklado, učenci pa nič. (To, da se mimogrede naučijo dveh jezikov, na Koroškem ne šteje.)

Dvojezično se poučuje z redkimi izjemami na nizko organiziranih ljudskih šolah, to je šolah z oddelčnim poukom. Na enorazredni šoli izgleda organizacija pouka takole: Tam so štiri šolske stopnje, katere je treba deliti na enojezične in dvojezične oddelke; skupno jih je torej v enem razredu osem. Če bi učitelj šolsko uro, ki obsega 50 minut, strogo delil na osem delov, bi za posamezni oddelk imel na razpolago 6¼ minut. Koliko časa v eni šolski uri lahko posveča posameznemu učencu, si lahko mislimo. K sreči se vsakdanje delo učitelja ne ravna po strogih računih. Otroci stojijo in mora stati v ospredju. — Dvojezično šolo pa je treba izboljšati...

Z nekaj mesecev, da ne rečemo let, se pogajajo sindikat, stranke in vlada o znižanju števila učencev v razredu. Minister za pouk in umetnost dr. Fred Sinowatz je tudi že predlagal, da bi se deželni šolskim svetom dodelil večji kontingent učiteljev. Ti naj bi pri nastavitvi učiteljev upoštevali razlike v regionalni situaciji.

Kvaliteta šolskega pouka se torej dviga z znižanjem števila učencev v razredu, kajti tako učitelj dobi možnost, da se bolj posveča posameznemu otroku. Dvojezični pouk pa ne predstavlja samo posebno regionalno, temveč tudi politično situacijo. NSKS in ZSO se bosta kot organizaciji, ki zastopata koroške Slovence, brez ozira na svoja načela v interesu prizadetih in narodne skupnosti morala nemudoma začeti pogajati s pristojnimi zveznimi in deželnimi organi.

V uspeh pogajanj tokrat izjemoma verujem, saj ne bodo ustregli samo Slovincem. Dvojezična šola se bo izboljšala tudi za samo nemško govoreče otroke.

oto

Spomladanska prireditev mednarodnega velesejma na Dunaju

V dneh od 12. do 16. marca bo na razstavišču na Dunaju prirejen 111. dunajski pomladanski velesejem, ena izmed velikih mednarodnih gospodarskih prireditev, ki se lahko ponaša z dolgoletno tradicijo. Letos bo na sejm sodelovalo 3423 podjetij, od tega dobra polovica iz Avstrije, ostala pa iz 30 drugih držav iz vseh predelov sveta. Koroško gospodarstvo bo predstavljalo 31 podjetij, medtem ko med tujimi državami po številu razstavljalcev daleč pred vsemi drugimi vodita Zvezna republika Nemčija (650 razstavljalcev) in Italija (298 razstavljalcev).

Dunajski velesejem vsakokrat obsega več strokovnih sejmov in razstav. Tako bo na letošnji pomladanski prireditvi zavzel posebno mesto strokovni sejem pohištva, ki se bo za strokovne interesente začel že 8. marca in se potem nadaljeval v okviru splošne sejemske prireditve. V 11 halah s skupno površino okrog 35 tisoč kvadratnih metrov bo skoraj 200 razstavljalcev prikazalo novosti s področja vseh vrst pohištva. Drugo težišče bo strokovna razstava dvo-koles, ki se bo „interno“ prav tako začela že 8. marca. Posebna privlačnost v tem okviru bo brez dvoma mobilni prometno-vzgojni vrt, kjer se bo 10. in 11. marca popoldne mladina lahko spoznala s problematiko cestnega prometa.

Novost na dunajski sejmski prireditvi bo strokovni sejem transportnih vozil (z izjemo avtobusov), ki bo povezan z mednarodnim simpozijem o prevažanju nevarnih tovorov na cesti. V to področje pa bolj ali manj spada tudi strokovni sejem „intercarga“, ki bo prvič nudil obsežen pregled spedijskih dejavnosti, kontejnerskega prometa, naprav za prekladanje tovorov in podobno.

Izmed ostalih prireditev v okviru sejma lahko omenimo strokovno razstavo o gradnji in kurjavi. Za kmetiče bodo posebno zanimive razstave, ki bodo segale od varčevanja z energijo do kmečkega turizma, od semenja do gnojil, od socialne preskrbe kmetov do vinske pokušnje; predstavili pa se bodo tudi rejci raznih živali. Nadaljnja novost bo strokovna razstava daril in spominčkov; svojo privlačnost bo imel mednarod-

ni sejem iznajdb; v skupni razstavi se bodo predstavili dunajski peki, pečarji in mizarji; Gradiščanska bo prikazala noše ter izdelke lončarstva in umetne obrti; trgovinska zbornica bo v svoji razstavi dala prednost poklicu drogistov; delavska zbornica pa bo z razstavo „Človek in delo v razvoju tehnike“ demonstrirala, kako tehnična sredstva vplivajo na potek dela samega ter na gospodarski in socialni položaj.

Priznavanje visokošolskega študija med Avstrijo in Jugoslavijo

Avstrijski parlament je prejšnji teden ratificiral avstrijsko-jugoslovansko pogodbo, s katero obe državi medsebojno priznavata veljavnost visokošolskih diplom, kot so magisterij, doktorat in druge visokošolske stopnje. Skupno se pogodba nanaša na 35 tehničnih, naravoslovnih in duhovnoslovnih (filozofskih) študijskih smeri, kar je približno 40 odstotkov celotnega študijskega spektra, kjer obe državi medsebojno priznavata enakovrednost zaključenega študija.

To je v okviru tovrstnih prizadevanj vsekakor korak naprej in kot tak tudi prispevek k poglobitvi dobrososedskih odnosov med obema državama. Vendar gre le za začetek, kajti v nekaterih pogledih sedanja rešitev še nikakor ni zadovoljiva. Zlasti velja to za slavistiko in germanistiko, kjer medsebojno priznavajo samo po dva semestra in nekaj izpitov, ne pa tudi zaključka študija oziroma diplome.

Podobne pogodbe je sklenila Avstrija tudi z Bolgarijo in Romunijo. Pri tem je zanimivo, da med Avstrijo in Bolgarijo medsebojno priznavanje visokošolskih diplom obsega kar 80% vseh študijskih smeri, torej dvakrat toliko kot med Avstrijo in Jugoslavijo.

OB SMRTI DR. FRANCA SUŠNIKA:

Bil je sin koroške zemlje ki ji je vtisnil neizbrisno kulturno sled

V starosti 82 let je v slovenje-graški bolnišnici umrl dr. Franc Sušnik, sin koroške zemlje, v katero je bil vselej vkopan; član koroškega slovenstva, kateremu je vtisnil neizbrisno kulturno sled. Nehalo je biti srce človeka, ki je bil zakoreninjen v svojem času in prostoru; izteklo se je življenje kulturnika, ki je rasel iz svojih korenin v človeške smisle.

Franc Sušnik se je rodil 14. 11. 1898 kot sin fužinarskega delavca na Prevaljah. Po končani ljudski šoli na Prevaljah je obiskoval gimnazijo v Celovcu, nato je študiral germanistiko in slavistiko v Ljubljani in Zagrebu, služboval je v Murški Soboti, Beogradu in Mariboru ter po osvoboditvi v Ravnah na Koroškem, kjer je bil pobudnik za ustanovitev gimnazije in študijske knjižnice ter dolgoletni ravnatelj obeh mladih ustanov. Prav tako je zasnoval tudi Delavski muzej in Likovni salon. Kot dober prijatelj Prežihovega Voranca in vnet raziskovalec njegovega življenja in dela je še lani poln ognja in znanja vodil Prežihove kulturne dneve na Ravnah in tudi kot ravnatelj tamkajšnje študijske knjižnice se je poslovil šele lani jeseni, ko je odšel v zaslužni pokoj.

Bil je v resnici vselej vkopan v svojo koroško zemljo. Leta 1918-1919 je bil med Maistrovimi borci za severno mejo, med narodno-osvobodilno borbo pa kot partizanski Lenart aktivist Osvobodilne fronte; šel je tudi skozi gestapovske zapore ter je preživel trpljenje v nacističnem uničevalnem tabornišču Dachau. Po osvoboditvi je znova zaživel z vsem ognjem nemurnega kulturnega delavca ter je vsepovod pomagal oblikovati novo kulturno pot ljudstva v svobodi. Kljub temu pa v vseh treh desetletjih svojega mnogostanskega dela nikdar ni občutil kot breme, ampak je menil, da mu je to radost ustvarjanja — da je vesel, ker sme delati.

In delal je neutrudno ter zapustil neminljive spomenike tega svojega dela. Nista to samo ravnska gimnazija in študijska knjižnica, ter je vzgojil generacije mladih kulturnih delavcev; tudi ne samo njegove knjige, ki jih je napisal s klemin, izvornim jezikom. Predvsem se je odlikoval s tistim dobrim, včasih komaj vidnim, vsakdanjim delom, izraženim v mnogih oseb-

nih stikih, v spodbudnih besedah, ki jih je našel za vsakega, kdor se je obrnil nanj; v nasvetih, ki jih je iz svojega znanja in bogatih izkušnjih širokosrčno razdal vsem — „navadnim“ in preprostim kot tudi „velikim“ in učenim ljudem.

Vse svoje življenje in delo je namenil razvoju ljubljene Koroške in njenega človeka, in to na obeh straneh državne meje. Tudi mi, ki živimo v avstrijskem delu Koroške, smo bili udeleženi na sadovih bogate dejavnosti: pa naj je bila to slovenska gimnazija v Celovcu, ki ji je od prvega dne njenega življe-

nja posvečal pristno „očetovsko“ skrb; ali naše knjižničarstvo s študijsko knjižnico SPZ na čelu, kjer je bilo močno občutiti mentorstvo ravnatelja študijske knjižnice na Ravnah.

Zato mu je ves koroški slovenski rod, naj živi pod Dobračem in Jepo, pod Obirjem ali pod Peco in Uršljo goro, še posebej dolžan iskreno zahvalo. Zahvalo predvsem v tem smislu, da bo ostal zvest zemlji in rodu, ki mu je bil vse življenje zvest dr. Sušnik.

Izraz te hvaležnosti so številna priznanja, ki jih je pokojnik prejel za svoje delo — od visokih odlikovanj pa do častnega članstva v raznih organizacijah in do častnega občana domače občine. O tej hvaležnosti pa je še zlasti govorila udeležba na pogrebu, kjer je bilo povedano, kaj vse smo zgubili s smrtjo tega našega velikega in požrtvovalnega kulturnega delavca. Pogreba so se udeležili tudi predstavniki slovenskih organizacij iz Celovca, Slovenska prosvetna zveza pa bo namesto venca namenila ustrezen znesek za dijaški dom.

Dr. Sušniku bomo ohranili časten in hvaležen spomin, kajti „njegova kulturna sled v koroški krajini je neizbrisna in zavezujoča“.

„Prežihov Voranc in kmetje“ nov zvezek v zbirki objav SZI

Letos se spominjamo 30-letnice smrti koroškega slovenskega pisatelja Lovra Kuharja-Prežihovega Voranca, ki je umrl 18. februarja 1950. V krog prireditelj ob tej obletnici se je prejšnji teden uvrstil tudi Klub „Prežihov Voranc“ v Celovcu, ki se je skupaj s celovškimi SPD „Biserica“ spomnil Prežihov s kulturnim večerom.

V središču večera je bila predstavitev knjige Mirka Messnerja „Prežihov Voranc in kmetje“, ki jo je Slovenski znanstveni inštitut v Celovcu v nemščini izdal kot četrto objavo v svoji zbirki „Disertacije in razprave“. Predstavljeno knjigo je Mirko Messner napisal leta 1976 kot disertacijo na dunajski univerzi. V njej raziskuje spreminjanje prikazovanja in razumevanja agrarnega in kmečkega vprašanja v delih Prežihov, za izbrani del pa jemlje diferencirano sliko Prežihov pri nekaterih literarnih zgodovinarjih, ki ugotavljajo razcep med Prežihovim ustvarjanjem in njegovim revolucionarnim političnim angažmajem. Messner v svoji nadrobni študiji Prežihovih literarnih stvaritev priha do zaključka, da se pojmovanje kmečkega vprašanja pri Prežihu in njegovem umetniško prikazovanju spreminja od kmečko-patriarhalnih ideoloških tendenc v zgodnjem delu k marksističnemu stališču, ki dobi svoj izraz tudi v njegovem pisanju. Tako je Prežihovega Voranca moč opredeliti kot „revolucionarnega pisatelja in piščočega revo-

lucionarja“, protislovje pa je mogoče odkriti le v zaporedju, ne pa v sosedstvu njegovega življenja.

Knjigo sta predstavila avtor Mirko Messner in ravnatelj Slovenskega znanstvenega inštituta dr. Avguštin Malle, ki je ob tej priložnosti opozoril na problematičnost objavljanja razprav samo v nemškem jeziku, kar pa je predvsem pogojeno s finančnimi razmerami; načelno je seveda namen SZI, da bi svoje publikacije objavljali v obeh deželnih jezikih. Messnerjeva knjiga „Prežihov Voranc in kmetje“ se dobi (kakor tudi ostali trije zvezki iz zbirke disertacij in razprav) v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu, kjer stane 140 šilingov.

Predstavitev knjige je bila postavljena v okvir literarnega branja in petja. Janko Messner je v nemščini in slovenščini prebral črtno „Resničnost“ iz svoje zbirke „Kärntner Heimatbuch“. Joschi Hannak je v nemščini prebral odlomek iz Prežihovih „Samorastnikov“, v slovenščini pa Jožica Čertov je zapela nekaj „prepovedanih pesmi“, ki jih je sama priredila na razna besedila, medtem ko je Joschi Hannak predstavil nekaj „kritičnih pesmi“ iz svoje kantavtorske proizvodnje.

Poseben značaj pa je večer brez dvoma dobil s prisotnostjo vdove Prežihovega Voranca in njegove hčerke. Micka Kuhar je navzočim posredovala nekaj vtisov iz svojega skupnega življenja s Prežihom.

Kajuhove nagrade ob 20-letnici založbe Borec

Založba „Borec“ v Ljubljani obhaja letos 20-letnico uspešnega delovanja, o čemer dovolj prepričljivo govorijo podatki: izdala je 30 zgodovinskih razprav o temah narodnoosvobodilne borbe, 100 spominskih del, številna leposlovna dela — vsega skupaj nad 500 publikacij v več kot 2 milijona izvodov. Poleg tega pa izhajajo pri njej tudi reviji „Borec“ in „Kurirčev“ ter časopis „TV-15“. Pri tem pa je zlasti pomembno dejstvo, da publikacije založbe „Borec“, ki obravnavajo tematiko delavskega gibanja, revolucije in prerojenja slovenskega naroda v svobodo, ne obležijo na knjižnih policah, marveč kljub izjemno visokim nakladam najdejo pot med bralce.

Prejšnji teden je založba „Borec“ spet podelila svoje tradicionalne Kajuhove nagrade, ki jih zdaj že dvajset let podeljuje za najbolj uspešna dela iz narodnoosvobodilnega boja. Tokrat so bili nagrajeni: Karel Grabeljšek za opus sedmih mladinskih del, ki jih je izdal pri založbi „Borec“; Janez Gradnik za zbirko novel „Plamenica“; gledališki igralec Aleksander Valič za spomine na partizansko gledališče; Janez Vipotnik za zbirko novel in zgodb „Ledina“. Skupno za letošnjimi je založba „Borec“ doslej podelila že 67 Kajuhovih nagrad za književna dela in poleg tega še 16 nagrad za ilustracije in opremo knjig.

Predsednik založniškega sveta založbe „Borec“ dr. Avguštin Lah je v slavnostnem govoru naglasil, da Kajuhove nagrade niso le priznanje založbe avtorjem, temveč tudi priznanje bralcev piscem in pričevalcem, ki ohranjajo pridobitve narodnoosvobodilne borbe in revolucije ter jih prenašajo na nove rodove. V kulturnem sporedu slovesnosti ob izročitvi nagrad, ki je obenem veljala tudi dvajsetletnici založbe „Borec“, je poleg gledaliških igralcev sodelovalo tudi Koroški oktet.

Rumena zvezda v Avstriji

„Rumena zvezda v Avstriji“ je naslov razstave, ki je trenutno odprta v celovški Mestni hiši. Prireditelji so katoliška in protestantska prosveta ter židovska skupnost v Gradcu, ki so zbrali obsežno in izredno zanimivo dokumentarno gradivo o nastanku in razvoju antisemitizma v Avstriji od prve svetovne vojne do časa

po drugi svetovni vojni.

Dokumentarne razstave, kakršna je sedanja v Celovcu, bi morale biti prirejane bolj pogosto, kajti široka javnost je vse premalo seznanjena z dogodki in pojavi, ki so sooblikovali miselnost avstrijskega ljudstva in tako vplivali na razvoj v naši državi. Posebej velja to za vse tisto, kar je povezano z miselnostjo, ki je porodila nacizem in se stopnjevala v zločinsko divjanje nemškega „nadžloveka“; še zlasti pa manjka tozadevne informacije mladim generacijam, ki same niso doživljale strahot polpreteklega doba.

Zato je sedanja razstava toliko bolj važna in zanimiva, saj bo zainteresirani obiskovalec z njeno pomočjo lahko spoznal, kako se je v Avstriji antisemitizem porajal že na prelomnici stoletja, kako je za časa nacizma tudi v naši državi uresničeval „dokončno rešitev“ in kako iz svojih korenin še danes poganja zle kali razizma. Dunajski profesor judaistike dr. Schubert je pri otvoritvi naglasil, da razstava ni mišljena kot obtožba tistega, ki se je enkrat zmotil, pač pa kot obtožba onega, ki pri svoji zmoti vztraja — torej obtožuje predvsem tiste, ki se iz preteklosti nečejo učiti in danes z omalovaževanjem ali sploh negiranjem nacističnih zločinov spet širijo nevarni strup nacionalne in rasne nestrpnosti.

Razstava bo odprta še do 7. marca dnevno od 8. do 19. ure. V njenem okviru bo danes ob 19.30 uri svečanost v spomin na žrtve iz Auschwitzta, v sredo 5. marca ob 19.30 uri pa predavanje o političnem antisemitizmu v Avstriji.

Dr. Anton Svetina

Prispevki k zgodovini Šentruperta pri Beljaku

Tu naj bo na kratko podana zgodovina kraja Jezernica, kakor jo je opisal koroški zgodovinar Walter Fresacher:

Vzhodno od mesta Beljak teče potok Jezernica, ki izvira iz Osojskega jezera in ki se izteka pri sv. Magdaleni in Dravo; po tem potoku je tudi današnji kraj Jezernica dobil svoje ime. Potok Jezernica sprejema na svojem desnem bregu Trebinjski potok kot svoj pritok, ki ga na kratko imenujejo „Trebinjica“. Kraj Jezernica ni bil nikoli načrtno naseljen, temveč je nastajal sčasoma; manjka mu izrazito središče — le v Spodnji Jezernici leži nekaj hiš bližje skupaj — in ni imel oziroma nima nobenega božjega hrama.

Vso Jezernico je imel prvotno v lasti benediktinski samostan na Osojah, dne 25. 7. 1351 pa je takratni deželni knez vojvoda Albrecht dobil od samostana Osoje v last hrib Landskron ter nekaj zemljišč v vasi Gradišče (Gratschach).

Leta 1542 je gospostvo Landskron prišlo po kupu v last Krištofa Khevenhüllerja; ta rodbina je grad in gospostvo dogradila. Krištof Khevenhüller je dne 25. januarja 1546 od kralja Ferdinanda I. izposloval dovoljenje, da na svojih zemljiščih in ob vo-

di, ki se imenuje Jezernica, ki pripadajo gradu in gosposčini Landskron, postavi mlin, fužine, žebarne in žičarne ter slične delavnice in male železarne. Dne 1. decembra 1622 je vdova po grofu Jerneju Khevenhüllerju Regina dala kot varuhinja svojega mladoletnega sina Ivana fužine na Jezernici v zakup beljaškemu meščanu Žigi Rossbacherju.

Ko je grof Ivan Khevenhüller moral leta 1629 zapustiti kot protestant vse avstrijske dežele, je prišel grad in gospostvo Landskron ter z njim tudi fužine na Jezernici v last družine grofov Dietrichstein. Dne 11. 10. 1720 je dobil fužine na Jezernici v zakup beljaški meščan in trgovec Jurij Žiga Seidner, član notranjega sveta mesta Beljak. Listine o tej zakupni pravici je izstavil dne 3. decembra 1721 grof Karl Ludvik Dietrichstein „für den wohlledlen, festen Herrn Georg Sigmund Seidner.“

Novi zakupnik Seidner je dal na pol podrte fužine na Jezernici na novo postaviti in je v to svrhu najel 140 fužinarjev iz drugih krajev slovenskega ozemlja. Ko je vikar v Št. Rupertu Janez Adam Pisl postal leta 1722 vikar in škofijski komisar v Šmi-

klavžu v predmestju Beljaka, je Jurij Žiga Seidner naslovil na stolni kapitelj v Ljubljano pismeno prošnjo, naj na njegovo mesto v Št. Rupertu nastavi duhovnika, ki zna slovensko: „...weilen in besagter Pfarr sehr viele Nagelschmiede und Hamerarbeiter wie auch andere mehr der teutschen sprach ganz ohnkündige sich befinden... es ist auch zu bedauern, dass niemand derselben Jugend, welche gleich ihrer Eltern ganz windisch, mit den höchstnötigsten glaubenssachen unterweist, sondern wie das unvernünftigste vieh aufwächst...“ (...ker v tej župniji živi mnogo žebelarjev in fužinarjev ter drugih oseb, ki so nemškega jezika popolnoma nevedči... tudi je obžalovanja vredno, da njihove mladine, ki je kakor njihovi starši skozi in skozi slovenska, nihče ne poučuje v prepotrebnih verskih zadevah, temveč dorašča kakor nespametna živina...).

V župni cerkvi sv. Jakoba v Beljaku je med nagrobnimi spomeniki tudi nagrobni kamen beljaškega meščana Jurija Žige Seidnerja.

Leta 1730 je ljubljanski škof Žiga Feliks poslal ljubljanskega kanonika Antona Lachnerja s spremnim pismom z dne 20. junija na vizitacijo župnij beljaškega cerkvenega okrožja. Imenovani kanonik je to vizitacijo izvršil v dneh od 6. do 9. julija. Zapisniki te

vizitacije zajemajo v glavnem podatke o stanju cerkvenega inventarja, za našo razpravo pa je najbolj zanimivo, da je vizitator pri vseh štirih župnijah, to je v Skočidolu, Lipi, Dvoru in Št. Rupertu dal poudarek na to, da mora tamkajšnji župnik biti večš slovenskega jezika („parochus loci debet esse Linguae Slavonicae gnarus“). Pri župniji Št. Rupert je vizitator ugotovil, da je bil vikar Weis prezentiran od ljubljanskega stolnega kapitlja, ki ima prezentacijsko pravico alternativno z gospostvom Landskron. Po izjavi vikarja Weisa ima cerkev v Št. Rupertu 24 goldinarjev v denarju, ki jih v posebni skrinjici hrani oskrbnik gradu Landskron Jožef Aichelberger.

Vikar Nikolaj Weis je več let župnikoval v Št. Rupertu, kjer je še leta 1746 listinsko izkazan kot vikar. V letu 1750 pa je kot šentrupertski vikar izkazan novi vikar Janez Krstnik Miller, ki je potem leta 1754 postal vikar pri Šmiklavžu v predmestju Beljaka. Za svojega naslednika je priporočal kaplana v Tinjah Valentina Lieskonigga, ki je „spoštovanjava vreden ter expertus et probatus Slavonicus (izkušen in cenjen Slovec)“. Grof Dietrichstein pa je prezentiral na to mesto dne 5. 10. 1754 duhovnika Jožefa pl. Aichelberga, ki ga je potem stolni kapitelj v Ljubljani postavil za vikarja v Št. Rupertu. (Dalje v prihodnji številki)

2. Spominski zimski pohod „Arihova peč“ lepo uspel

V spomin na partizanske borbe, ki so februarja 1945 padli pri bunkerju pod Arihovo pečjo nad Šentjakobom v Rožu, so Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo Celovec in Mešani pevski zbor „Rož“ v Šentjakobu, priredili v nedeljo II. zimski pohod „Arihova peč“, katerega se je udeležilo okrog 300 tekačev in pohodnikov.

Poleg domačinov so se pohoda in teka udeležili tudi jugoslovanski konzul v Celovcu Alfonz Naberžnik z družino, zastopnik ZTKO Slovenije tovariš Lenič, tajnik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž.

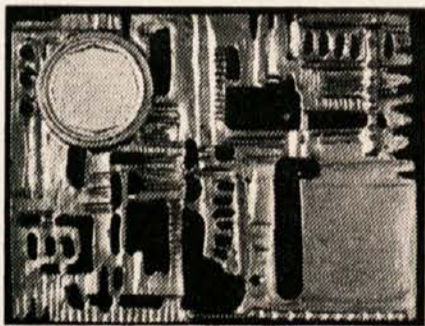
Felix Wieser, številni pohodniki in tekači iz Slovenije, skupina študentov iz Švice, predstavniki tiska ter številni drugi zastopniki političnega in kulturnega življenja koroških Slovencev.

Letošnji pohod „Arihova peč“ se je odvijal v znamenju 35-letnice brutalnega dejanja, kjer so SS-ovci in domači nacisti v globoko zasneženih gozdovih pod Arihovo pečjo zahrbtno in zverinsko pobili osem partizanov in partizank, njihova trupla pa javno razstavili ob cesti v Šentjakobu. To zverinsko dejanje je ostalo v nepozabnem spominu našega ljudstva.

V okviru pohoda je bila pri nekdanjem partizanskem bunkerju pod Arihovo pečjo, kjer se je odvijalo to nečloveško dejanje in zgoraj višje na Bleščeči planini, kjer je slovenska planinska postojanka s spominsko ploščo, žalna komemo-

sta bili tako pretresljivi, da je ob izvajanju zavlada grobna tišina in da so se ljudje tudi dejansko zamislili tistih strašnih časov, ki se ne smejo nikdar več povrniti oziroma ponoviti.

Kot že omenjeno je bil na spo-

redu tudi smučarski tek, katerega se je letos udeležilo že kar petdeset tekačev, kar je še enkrat več kot lansko leto. Čeprav organiza-

torji niso dobili teptalnika, je bila progga kar v redu, saj se je vila skozi gozd, slikovite jase in preko potoka v smeri proti Arihovi pečji in nazaj proti Polancu, kjer je bil tudi cilj in tudi start. Najboljši tekač dneva je bil Jeseničan Trpin Srečko, ki je prejel za nagrado umetniško izdelano plaketo Slovenskega vestnika. Rezultate teka objavljamo posebej na 8. strani.

Smer pohoda je vodila kot lansko leto od Polanca na Čemernici mimo nekdanjega partizanskega bunkerja pod Arihovo pečjo na Bleščečo planino k planinski postojanki „Koči nad Arihovo pečjo“, kjer je bil konec oziroma cilj pohoda.

Letošnja udeležba je bila tako velika, da se organizatorji pohoda resno ubadajo z mislijo, da bo treba prihodnji pohod preusmeriti (kam, odvisi še od lokalnih možnosti - proti vzhodu od koč kot sedaj ali pa proti zahodu), tako da bi kočja imela samo še vlogo vmesne kontrolne točke (da bi se pohodniki kratko ustavili, popili čaj in dobili odgovarjajoči žig in odšli naprej) in ne kot sedaj, ko je bil tu cilj pohoda in hkrati ogromno ljudstva, ki ni imelo prostora v koči. Skratka tako bi bila kočja razbremenjena, zlasti pa bi bilo to važno ob slabem vremenu.

II. dobro uspeli zimski spominski pohod „Arihova peč“ je organizatorje samo potrdil v mnenju, da bo ta pohod v prihodnosti postal tradicionalna osrednja zimskošportna prireditev koroških Slovencev.

Naj ob tej priložnosti v imenu organizatorjev izrečemo iskreno zahvalo vsem, ki so kakorkoli pomagali, posebno pa dijakom dijaškega doma SŠD oziroma slovenske gimnazije v Celovcu, ki so kakor lansko leto pomagali pregažiti oziroma speljati pot na Bleščečo planino; kmetu Polancu na Čemernici za njegovo gostoljubnost in prijaznost, da je dal na razpolago svoje prostore v hiši; domačemu zdravniku iz Šentjakoba dr. Šimeju Hoji za stalno pripravljenost v primeru nesreče ter seveda Hanziju Inzku, ki je imel najbolj odgovorno delo - speljati tekaško proggo in to brez sodobne tehnike (naprave za teptanje proge, ki je ni bilo mogoče dobiti).

Pohod pa so v obliki daril podprla tudi razna koroška podjetja in ustanove: tovarna Elan na Brnci, Christian Breznik (Radenska) iz Celovca, Topsport v Pliberku in Slovenski vestnik, ki je dal glavno nagrado. Vsem v imenu organizatorjev iskrena zahvala.

OSREDNJA PISARNA V CELOVCU

deluje vsak dan od ponedeljka do petka, od 8. do 17. ure. Posebne uradne ure vsak četrtek od 9. do 12. ure pa so namenjene tistim, ki se želijo o raznih problemih pogovoriti s sekretarjem ZSO, tov. Feliksom Wieserjem

OKRAJNA PISARNA PLIBERK posluje vsak torek od 9. do 12. ure. V pisarni bodo:

4. 3. 1980
tov. dr. Franci Zwitter
pravna vprašanja

Mikijevemu Franciju v slovo

Zemlji, ki me je rodila,
dajte moj umrli prah,
ona bodi mi gomila,
njen odeva naj me mah.

(S. Gregorčič)

Prejšnji četrtek smo se na pokopališču v Železni Kapli poslovaljali od Mikijevega Francija Sadolška. Kruta usoda in zahrbtna bolezen sta ga iztrgali družini in prijateljem, starega komaj 38 let. Kako priljubljen je bil, je pokazalo ogromno število pogrebcev, ki jih Železna kapla komaj pomni.

Rojen leta 1941 partizanskim staršem Zali in Mibu Sadolšek, je že v svojih mladih letih spoznal, kako trd je boj za življenje in napredek gorskega kmeta pa tudi boj za napredek in mir med ljudmi v naši deželi. Sprejel je ta boj poln optimizma in ga bojeval z vsemi svojimi vrlinami, z ljubeznijo do doma, domačih in domače besede, s pridnostjo pri trdem delu, z vso prizadevnostjo za narodni obstoj, s prepričanjem, da dobra misel dobrega človeka najde, s kritičnostjo če je bila potrebna, z vdanostjo in vero, najbolj odločno pa s pesmijo, ki jo je prepeval v domačih zborih ali pa jo koval v rimo sam v tihih urah in trenutkih.

Med vojno je bila Mikijeva družina v partizanih, njen dom pa so Nemci požgali. Zopet v svobodi so

to prišli tako številno, da ga pospremimo na zadnji poti. Kot dobremu tovarišu in sosedu so mu zapeli na domu, pred občinsko hišo, v cerkvi, kjer je tudi sam tolikokrat prepeval in ob odprtem grobu. V zemljo pa so ga položili tovariši lovci, ki so se poslovali tudi z žalostinko. Pa tudi „Vellachtaler Trachtenkapelle“ in trobentači „Bläsergruppe Südkärnten“ so se poslovaljali z žalostnimi melodijami. V zadnje slovo so povzeli besedo župan Lubas na žalni seji in pred občinsko hišo, A. Juvan v imenu stranke, in predsednik ZSO dr. Franci Zwitter na žalni seji vseh slovenskih društev in organizacij v hotelu Obir. V istem imenu pa je spregovoril svojemu podpredsedniku na kapelškem pokopališču še predsednik SPD „Zarja“ Peter Kuhar. Žalne cerkvene obrede sta opravila župnik Stefan Messner in kaplan Poldež Zunder.

Dokončal je dragi Franči svoj življenjski boj. V celovski bolnici je moral podleči hudi bolezni. Ne bo se vrnil več na Mikijev dom, ne bo več prepeval ne se veselil s vojimi prijatelji. Ostaja nam le bridka tolažba,

stari in mladi gospodarji dom in posest tako obnovili in izgradili, da je pravi kras vse okolice. Prav zaradi svojega naprednega gospodarjenja ter zdravega mišljenja si je Franči pridobil veliko ugleda in mu je zato ljudstvo zaupalo številne funkcije.

Od leta 1964 naprej je bil odbornik od leta 1978 pa podpredsednik SPD „Zarja“. Bil je tudi odbornik kmečke gospodarske zadruga v Železni Kapli, leta 1975 pa ga je sprejela Zveza slovenskih organizacij v Celovcu kot mladega in izkušenega kmetovalca, ter zagovornika skupne poti in ideje v svoj upravni odbor. Socialistična stranka pa ga je pri občinskih volitvah leta 1979 kandidirala na 6. mesto in je bil izvoljen v občinski odbor, kjer je znal odločno zastopati politiko medsebojnega spoštovanja dveh narodov na enakopravni podlagi, predvsem pa interese kmečkega stanu. Vse svoje funkcije je vršil zelo premišljeno, izravnano in z veliko mero zdravega humorja. Bil je tudi soustanovitelj in odbornik južnokoroške turistične družbe.

Poleg vsega ogromnega dela, pa je vedno našel čas za narodno skupnost, društvo in petje.

19 let je prihajal s svojo ženo Bredico po strmih poteh Lobnika na pevske vaje ter nastope. Poznali so ga pevci Podjune in preko nje in so za-

da ga je smrt rešila vsega trpljenja. V upanju, da bo njegova dobra misel vodila nadaljnje delo vseh organizacij v katerih je deloval, hočemo obraniti Francija v najlepšem spominu. Bo pa naj nam tudi svetel vzgled.

Zalujoci ženi, otrokoma in staršem izrekamo naše globoko sožalje.

SLUŽBENO MESTO

Turistična agencija v Celovcu išče kvalificirano sodelavko ali absolventko gimnazije, trgovske akademije ali višje poklicne šole. Nadaljnji pogoji za nastavitev so:

- obvladanje obeh deželnih jezikov,
- smisel in veselje za delo z ljudmi in
- pripravljenost za enoletno strokovno usposabljanje izven Koroške.

Kandidati se naj pismeno javijo (kratek življenjepis) na naslov: Gospodarski odbor Zveze slovenskih organizacij, Gasometergasse 10, 9020 Celovec.

Podjuna - sankarske tekme

Februarsko sonce, to milo in mehko še, ni posijalo do poldneva; na belo zasneženo Podjuno pod Sv. Hemo pa je že pripekalo s trdo vigradno močjo. „Zmuškan“ (stisnjen) sem bil med ljudmi, ki so se gnetli na velikem ograjenem prostoru (cilju), podobnem ovčji staji. Bili so otroci, mladeniči in starejši ljudje, moški in ženske, ki so se prerivali vsekrižem in vseprek na proggi, kakor raki v jerbasu.

Iz daljnjih in bližnjih vasi in krajev so se bili zbrali ob vznožju lepe, morda malce poledenete proge.

Tekmovalo se je kot pred kakim okroglim mesecem v petih razredih. Start je bil v precejšnji višini gostega gozda, imenovanega „Hudi grad“. Tekmovalke in tekmovalci so najprej švignili skozi ozko drčo, ki po malem prehaja v široko - dobro prepluzeno strmo pot, ki se lepo vije do cilja v dolini. Oči radovednih, ki so gledale nemirno, so se nenaravno širile, ko so sankarji pridrveli z veliko brzino v cilj. Če je bila kakšna želja tega ali drugega sankarja, je bila le ena: hiteti, hiteti, kar se da hitro v cilj. Nekaterim „borcem“, če jih tako smem imenovati, se je želja tudi izpolnila, ostali pa so se „troštali“, da se bodo prihodnjič bolj „znajdik“ (korajžno) sankali.

Nekemu sankarju tega dne ni bila sreča mila, pa se je nekoliko poškodoval, toda večina je zdravo presankala proggo.

Ob koncu bi izrekel še hvalo vsem tistim, ki so se v pravem pomenu besede mučili in trudili s pripravljanim proge in z organizacijo obeh tekem (1. tekma je bila 13. januarja)! Še enkrat hvala za ves trud! Slovensko športno društvo „Peca“ v Podjuni vabi že vnaprej na prihodnje sankarske tekme izpod Sv. Heme. Rezultate objavljamo na 8. strani!

Rudi Benetik, Podjuna

Ob 35-letnici zmage nad fašizmom in 25-letnici podpisa avstrijske državne pogodbe vabi ZVEZA SLOVENSkih ORGANIZACIJ ob svoji 25-letnici na

FILMSKI VEČER (z diskusijo)

v četrtek 6. marca 1980 ob 19.30 uri v hotelu Obir v Zel. Kapli. Film „Ta hiša je moja pa vendar moja ni“ obravnava dogajanja na Koroškem po drugi svetovni vojni (zmaga nad fašizmom, podpis avstrijske državne pogodbe, delovanje koroškega Heimdienstja, podiranje dvojezičnih napisov v letu 1972 in solidarnostno gibanje).

Po filmu se bomo pogovorili o aktualnih problemih in vprašanjih.

5. Rožanski izobraževalni teden

(OD 10. DO 16. MARCA 1980)

Prirejajo:

SPD „Kočna“ v Svečah, SPD „Bilka“ v Bilčovsu, SPD „Gorjanci“ v Kotmari vasi, SPD „Rož“ v Šentjakobu v Rožu, KD „Peter Markovič“ v Rožeku, SPD v Šentjanžu.

Program bomo objavili prihodnjič.

Prisrčno vabljeno!

XIII. SREČANJE „OD PLIBERKA DO TRABERKA“

Uspela koncerta v Bilčovsu in Pliberku

Letos je v teku že 13. pevsko srečanje, ki teče pod naslovom „Od Pliberka do Traberka“ in v okviru katerega sodelujejo pevski zbori iz Mežiške, Dravske in Mislinjske doline ter pevski zbori iz južne Koroške. V okviru tega srečanja sta se konec prejšnjega tedna odvijali dve takšni prireditvi in sicer v Bilčovsu in v Pliberku.

Preteklo soboto so prijatelji „Svoboda“ iz Prevalj ter mešani pevski zbor KD iz Slovenj Gradca. Spored v Bilčovsu sta povezovali Ogris Geli in Valentinitsch Ani. Dvorana pri Miklavžu je bila do cela napolnjena in vsi so z navdušenjem spremljali program, ki so

brodošlico vsem sodelujočim pevcem in nato predal besedo podpredsedniku Slovenske prosvetne zveze, Jožku Hudlu. Le-ta je pozdravil med občinstvom konzula SFRJ v Celovcu, tovariša Naberžnika Alfonza s soprogo, bilčovskega župana Hanzija Ogrisa, centralnega zborovodjo Slovenske prosvetne zveze, Hanzija Kežarja s soprogo; svetovalca za glasbeno kulturo pri ZKOS, Toneta Lotriča, predsednika IS Kulturne skupnosti Ravne, Josipa Košuto; predsednika ZKO, prof. Logarja ter tajnika Kulturne skupnosti Ravne, Bineta Bevca.

V Bilčovsu je nastopalo sedem pevskih zborov, in sicer: Moški pevski zbor SPD „Edinost“ iz Pliberka, moški pevski zbor KUD Šentanel „Šentanelski pavri“, tamburaški zbor SPD „Jepa-Baško jerozero“ iz Loč, „Kvintet dunajskega krožka“, mešani mladinski zbor Zvezne gimnazije za Slovence iz Celovca, moški pevski zbor DPD „Svoboda“ iz Črne na Koroškem, moški pevski zbor „Vres“ DPD

ga predvajali posamezni zbori. Po nastopu vsakega zboru pa je podpredsednik SPZ Jožko Hudl predal vsem zborovodjem plaketo Zveze kulturnih organizacij Ravne,

Šentilj ob Dravi

Ljudje iz Šentilja in okolice smo zelo ponosni na naše kraje. Na te pa nismo ponosni samo domačini temveč tudi številni gosti, ki poleti radi prihajajo k nam na počitnice. Najprivlačnejši in tudi zgodovinsko interesanten predel Šentilja je vsekakor stara cerkev, (ki smo jo pred nedavnim delno spremenili v mrtvašnico) z župniščem in ne nazadnje nova cerkev. Na žalost pa je treba ob tej ugotovitvi povedati, da je ravno ta predel Šentilja najbolj zanemarjen in sicer glede ceste, ki vodi mimo stare cerkve in župnišča do novega pokopališča. Ob deževnem vremenu je na tem „kolovozu“ toliko blata, da se človek komaj prebije do pokopališča in tudi drugače je „cesta“ v obupnem stanju.

Povsod je navada, da po vaseh

v spomin na 13. srečanje „Od Pliberka do Traberka“.

V nedeljo pa smo bili vabljeni v Schwarzlnovo dvorano v Pliberku na podoben koncert. Tudi tukaj je goste in pa pevce pozdravil Jožko Hudl. Povezavo v Pliberku je imel Franc Kuežnik. Tudi dvorana v Pliberku je bila nabito polna (za NT morda čudež?). V Pliberku je nastopilo šest pevskih zborov, in sicer: Dekliški pevski zbor DPD „Svoboda“ iz Dravograda, mešani pevski zbor Slovenskega kulturnega društva „Peca“ iz Globasnice, Obirski ženski oktet, moški pevski zbor „Svoboda“ iz Mute, moški pevski zbor SPD „Radiše“ ter mešani pevski zbor SPD „Gorjanci“ iz Kotmare vasi.

Tudi v Pliberku so zborovodje prejeli spominske plakete ZKO Ravne.

Tudi z množično udeležbo na teh dveh koncertih smo ponovno dokazali svojo življenjsko voljo ter da nikakor nismo pripravljeni kloniti pred našimi upravičenimi zahtevami in da hočemo živeti kot enakopraven faktor na tem dvojezičnem ozemlju južne Koroške.

Zaključna prireditev 13. pevškega srečanja „Od Pliberka do Traberka“ bo v soboto, dne 1. marca 1980 v športni dvorani pri osnovni šoli na Ravnah, in sicer ob 19.00 uri. Ljubitelji petja ste prisrčno vabljeni na Ravne.

najprej uredijo najbolj znamenite okoliše kot so to centri vasi s cerkvijo. Pri nas v Šentilju pa je ravno ta predel okoli cerkve najbolj zanemarjen. Veselimo se vsakega napredka v naši vasi, pa četudi gre na račun manj pomembnih investicij kot je na primer asfaltirana cesta s cestno razsvetljavo v Peč'ce. Vsi, ki imajo nekaj besede v občini, naj se zavzamejo, da se uredi tudi cesta do pokopališča, kjer je največja koncentracija ljudi tako ob službah božjih kakor seveda tudi ob pogrebih.

Šentiljani in okoličani apeliramo na našo občino, da odstrani tudi zadnji sramotni madež Šentilja, da bo naš kraj z okolico postal še bolj privlačen kot je bil do sedaj, kar seveda tudi koristi pospeševanju turizma v naši vasi in okolici.

Povzetek vsebine rock-opere
Matija Gubec-Beg

V 16. stoletju slovenski in hrvaški kmet trpita pod jarmom fevdalne gospode. Stoletne želje po svobodi so močnejše, ko kdajkoli prej. Kmetje hrvaškega naselja Stubica v Hrvaškem Zagorju komaj in komaj še prenašajo nasilje fevdalnega gospodarja Franje Tahyja: S posilstvom, izžemanjem davkov in pridelkov, zažiganjem njihovih posestev, kdor pa se mu drzne ugovarjati ali kritizirati, tega doleti smrtna kazen. Kmetje izvolijo Matijo Gubca za posrednika, ki pa ob krutosti značaja in ravnanja Tahyje ne uspe. Slednji proti vsem zakonom mlade kmete pošilja v vojsko, da jim tako propadajo kmetije, družine pa stradajo. Vse dogodke pa spremljajo ljubezenski prizori mladega kmeta z vaško lepoticco, sledijo intrige, izdajstva in podobno, kar pripelje pozneje tudi do tragičnega konca. Rojeva se močan kmečki upor, kmetje nočejo več plačevati svojih prispevkov Tahyju, ob uporu celo smrtno ranijo njegovega slugo. Na velikonočno nedeljo se morajo kmetje ob Tahyjevem napadu umakniti v majhno cerkvico, kjer jih le-ta krvavo pokonča. Matiji Gubcu z nekaterimi ranjenimi uspe pobegniti. Mlada kmečka dekleta ob svojem opravilu na polju ob prepevanju pesmi o žalostnem dekletu so izpostavljena nasilju Tahyjevih pajdašev, lepoticco Jano s silo odvedejo v Tahyjev dvorec. Iz dvorca se začuje samo še krik posiljenega dekleta — Jana nato izgubi razum, v gluhi in temni noči joče nad izgubljenjo ljubeznijo... um se ji je omračil... Kmetje prisežejo maščevanje. Zberejo se za odločilni boj proti velikaški vojski.

V ranem jutru 5. februarja 1573 se začne velika bitka pri Stubici. Slovenski in hrvaški kmečki punt se herojsko bori proti znatno močnejšemu sovražniku in mu končno tudi podleže. K temu je spet pripomoglo izdajstvo. Matija Gubec se prostovoljno preda v sovražnikove roke, da bi s tem rešil življenje svojih tovarišev. Na trgu Sv. Marka 15. februarja 1573 javno usmrtilo Matijo Gubca: kronajo ga z žarečo železno krono na žarečem železnem prestolu, naknadno pa ga še razčetrverijo.

Kmetje so izgubili življenjsko bitko, toda življenje teče naprej... toda globoko v svojih srcih čutijo — DA KLJUB PORAZU VSE NI BILO ZAMAN.

ZVEZA SLOVENSkih ŽENA V CELOVCU

vabi na

občni zbor

v soboto 8. marca 1980 ob 13. uri v dijaškem domu SŠD v Celovcu, Tarviser Straže 16.

Občni zbor bo po stari tradiciji ob Mednarodnem dnevu žena, ki bo letos v znamenju 70-letnice praznovanja tega borbenega dneva naprednih žena vsega sveta.

Žene, ki čutite z nami, pridite k našemu praznovanju!

Odbor ZSZ

Valentin Polanšek

20

BRATOVSKA
JESEN

I. del

„Da so ti še dopust dali?“ se je odkrehal po globokem požirku Domnov oče.

„Saj ga več kot poldrugo leto nisem imel!“

„Kaj pa z roko, da jo pestuješ?“

„Ranjen sem bil, pa je pravzaprav že v redu, zdaj se le še delam invalida, dokler bo šlo.“

Marjanca bi vrgla najraje nekaj vmes, pa je počakala, ker je oče nadaljeval svoje.

Ko je seznanila Marjanca očeta z najnovejšo zadevo na Obvrhju, je črhnil nekam pred sebe:

„Marjanca, bolje je, da grem danes prosit na žandarmerijo, naj mi spustijo sina za kak dan domov. Jutri bodo Žandarji že razdraženi kot sršeni.“

„Moram imeti dovoljenje teh okrogloristah žandarjev, ako smem domov ali ne? Ko sem se včeraj javil pri samem Vrabiču, kakor se glasi nalog celovške kolodvorske vojaške komande, ni zinil niti besede o tem. Šele prijazen je bil in me občudoval kot frontnega dopustnika.“

„Saj drugih tudi spustijo, če so doma prav daleč od Kaple, kjer ni blizu žandarmerije.“

Zdaj Marjanca ni vedela, ali namerava v gozd ali ne. Včeraj je mislila že tako, ko je videla, da se je napotil gor v Ojstrovino in ga je zadržala. Mislila si je: Najprej se naj spočije. Naj v miru preživi dopust, kajti pri partizanih ga ne bo več in je zadeva zelo naporna.

Oče je gladil svoje možate črne brke:

„Ali bi počakal mene tukaj, ali bi šel z mano na trg? Imam opravke. K Tonu moram, da mi pove, kam naj grem delat. Veš, letos ne smemo več sekati povsod.“

„Zakaj ne?“

Široko se je zarezelgal:

„Osvobodilna fronta ne pustil!“

Spet novo presenečenje za Domna: Ali je potem toliko partizanov tu okoli, da komandirajo zunaj Kaple?

„Tega ti še nisem utegnila povedati!“ se je zasmejala Marjanca.

„Potem samo v Kapli še ni partizanov, povsod drugod pa že?“ se je čudil in raznežil Domen. Malce pa je dobival vtis, da pretiravata tako Marjanca kot zdaj še oče.

„Ne bi rekel, da jih ni, a frontovec pa je tudi že nekaj, a ne Špela?“

„Tako je, Melhior!“

Domen se je zasmejala, ker je menil na tihem: No, zdaj bo pač oče moral nekaj svojih znanih šal zbiti. Pa ni bilo tako. Povedala sta mu, da ima vsaka hiša frontovec, partizansko ime, tudi posamezne osebe terencev. Spet je gledal začudeno: Kake besede vlačijo na dan!

„Kaj pa je spet to — ‚Terenci‘?“

„No, zdaj ne moreš vsega kar na mah razumeti. Pri nas se godijo velike reči, Domen! Sčasoma boš že prišel v tir. Torej jaz moram iti. Na, kar počakaj me tukaj! S svojim sinom, frontnim dopustnikom, se ne bi maral postavljati pred Svabi.“

„Pravzaprav pa je že naš frontovec, hihi!“ ju je odslovila Marjanca.

Dan za tem, v nedeljo, je prinesla Sončarjeva hčerka Domnu v Kaplo lepo praznjno obleko, ki je bila shranjena v njegovi omari na dekletovem domu, četudi skoraj štiri

leta ni bil več Domen hlapec pri hiši. Nekaj reči pa je hranil zgoraj v bajti pri starših.

„Kakšen se počutiš človek v normalni obleki!“ se je čudil samemu sebi, ko je stopal po tetini kuhinji, kjer ga je čakala Sončarjeva Mici.

„Naša dva, ati in mama, sta mi naročila, da te moram pripeljati domov!“ je rekla.

Domen je pogledal devico, ki je šla v osemnajsto leto. Koliko se razvije taka dečva za poldrugo leto! je ugotavljal Domen z navihanim nasmeškom krog ust.

„Tedaj bova morala odriniti kmalu iz Kaple, ko tako ni kaj početi. Bo kaj dobrega za južino?“

Mici se je nasmejela Domnu še bolj sladko:

„Veš, vse najboljše bo. Tudi tisto, kar imaš ti tako rad! Se pravi, kar si imel včasih tako rad: Prekajeno svinjsko meso, navrh pa suhe krape!“

Vsi so se smejali. Še teta Franca tudi. Saj je vedela, da se hranijo na Sončarjevem dobro. Gospodinja je znala dobro kuhati.

Ko sta sestopila z glavne ceste pri konzumovem vogalu, je omenila Mici narejeno postransko, da se je dogovorila z Mijo, ki bi šla zraven.

„Kaj pa bo delala gori?“

„Oh nič, tako bo šla na nedeljski obisk. Saj pride večkrat k meni. Prijateljci sva si.“

„A takol!“ se je čudil Domen. Vseeno pa je opazil na Micinem obrazu, da se pretvarja.

Grede sta naročila teti Mari, naj reče, Domen je pri znancih v Kapli, če bi že kak žandar poizvedoval za njim, kajti prav dotično hišo je navedel, kjer bi se zadrževal čez dopust.

Čim bolj sta se približevala Zaklančevi hiši, tem počasneje je stopala Mici, kakor da se je upehala že na kratki poti. Skrivala pa se je predajala sebični želji: Naj

